

Vad var det vi såg? - En metod att prata om föreställningar

Inledning

"Vad tyckte ni?". Detta leder ofta till ett kortfattat tyckande så som "bra" eller "dåligt" eller "jag fattade inte vad det handlade om", "långtråkigt" osv. Därmed har man lagt locket på för en vidare och fördjupad diskussion om fastnar i värderingsfrågor.

Om vi ut går från att scenkonst består av en mängd tecken eller **element** presenterade som en helhet från scenen och att vi i publiken tolkar dessa tecken kan vi i stället föra ett samtal om vad vi såg, hur vi tolkade det, vad de ville berätta och sedan reflektera kring de frågor/tankar som väcks.

Vi för då ett samtal där vi först beskriver, sedan tolkar och avslutningsvis reflekterar kring de ämnen som kommit upp i de två första stegen.

Den här beskrivningen av metoden är skriven för kanske främst en klass i år 4-6 eller 7-9 men det är lätt att anpassa den till mycket yngre åldrar.

Tre regler

Metoden bygger på följande tre regler:

- 1) Vänta med att värdera.** Alltså ingen diskussion om det var bra eller dåligt, vad man tyckte om olika delar etc.
- 2) Allt man ser vid föreställningstillfället kan tolkas.** Allt som sker och syns i föreställningen antar man att det ingår i den konstnärliga idén bakom föreställningen. Ingenting finns eller sker av en slump.
- 3) Vi utgår från oss själva.** Det är vi med våra erfarenheter som har bäst möjlighet att tolka föreställningen. Vi är våra egna auktoriteter och ingen åsikt, inte ens lärarens (!), betyder mer än någon annans.

Metoden

Beskriv – Tolka – Reflektera

1) Beskriv

Här handlar det om att göra en lista alla konstnärliga medel – element --som användes i föreställningen. Gör det gärna på ett blädderblock eller på en whiteboard.

Exempel: Språk, kläder, smink/mask, rörelse, dans, musik, scenografi, ljussättning, ljud, text, dramaturgisk kurva, skådespelare, insläpp, publikkontakt, lokalen, tema, känslouttryck, regi, tid på dagen, förväntningar/förkunskap hos publiken etc. Det här blir ju också ett bra tillfälle att lära sig mer om vad scenkonst är.

2) Tolka

Nu övergår vi till att tolka vilken effekt de olika elementen gav, hur de fungerade av vad vi trodde att det betydde.

Exempel på frågor:

- Varför var personerna klädda just på det viset?
- Vilken effekt gav ljussättningen?
- Hur var publikkontakten?
- Hur var föreställningens dramaturgi (upplägg i text och handling)? Fanns det den klassiska varianten med inledning, uppladdning, höjdpunkt/vändpunkt (peripeti) och avslutning eller var det något annat mönster?

3. Reflektera/sammanhang

Här handlar det om att sätta tolkningen in i ett sammanhang som kan vara personligt, socialt, samhälleligt, existensiellt, politiskt, kulturellt, religiöst...

Exempel på frågor:

- Vilken karaktär identifierar du dig med och varför? Eller tvärtom!
- Känner du igen dig i några situationer? Hur skulle du gjort där och varför?
- Vilken är den viktigaste scenen och varför är den det? Finns det några "livsviktiga" frågor i föreställningen? Finns det alternativa svar till de lösningar som presenteras här?
- Koppla till andra upplevelser, egna, på film, teater eller liknande.

Denna text bygger på metoden "En väv av tecken" som ingår i Riksteaterns utbud av föreläsningar och som kan beställas därifrån.

Ulf Thörn, riksteaterkonsulent

2021-10-13